

A geodiverzitást veszélyeztető tájdegradációs folyamatok értékelése magyarországi példák alapján

Örsi Anna
MTA CSFK FTI

A geodiverzitás legtömörebb meghatározása az élettelen környezeti tényezők sokfélesége. Ez alatt a kőzetek, ásványok és fossziliák, tájak, felszínformák és felszínalakító folyamatok, talajok és vízrajzi elemek változatosságát értjük. A geodiverzitás a társadalom nélkülözhetetlen erőforrása, melyet számos antropogén tevékenység és tájdegradációs folyamat veszélyeztet. Hatásuk a folyamat intenzitásától és a terület érzékenységétől, sérülékenységétől függ. Néhány változás irreverzibilis, vagy mert akkora változást okoznak, hogy alapvetően megváltoztatják a tájat, vagy azért, mert a tájat korábban kialakító folyamatok már nem működnek. A kisebb változások még visszafordíthatók, ha a természeti folyamatok képesek visszaállítani az eredeti állapotot. Magyarországon a legjelentősebb tájdegradációs folyamatok az elsivatagosodás és a talajerózió. A bányászat, hulladék-elhelyezés, az urbanizáció és a vele együtt járó építkezések, a mezőgazdaság, a nem megfelelő erdő- és vízgazdálkodás, a turizmus és a természeti adottságokhoz nem igazodó földhasználat szintén súlyos tájdegradációt okoznak. Előadásunk két részből épül fel. Először országos léptékben minden olyan tájdegradációs folyamatra példát mutatunk, melyek a geodiverzitást veszélyeztetik, majd egy kisebb mintaterület részletesebb elemzése következik, melynek során a bélapátfalvi mészkőbányászat és cementgyártás környezeti hatásait vizsgáljuk a geodiverzitás szemszögéből.

A kutatás az OTKA 10875 támogatásával készült.